
Perspresentatie

Benchmark Betaald Voetbal

Seizoen 2008/'09

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Netto omzet	
Netto omzet vs. behaalde punten	4
Opbouw netto omzet	6
Trend netto omzet vs. behaalde punten	8
Netto resultaat	10
3. Personeel	
Personeelskostenratio's	11
Aantal fte's	13
4. Ticketverkoop	
Omzet ticketverkoop	15
Seizoenkaarten	17
5. Sponsoring	
Sponsorpiramide	19
Sponsorbijdrage	21
6. Internationaal	
Toeschouwersaantallen Eredivisie vs. Europa	22
Gemiddelde clubomzet internationaal	23
Gemiddelde clubomzet vs. UEFA Country Ranking	24

Inleiding

KNVB Expertise

KNVB Expertise is het kenniscentrum voor het betaalde voetbal, dat in 2008 is gelanceerd door initiatiefnemers KNVB, Eredivisie CV, Coöperatie Eerste Divisie en de Federatie van Betaald Voetbal Organisaties. De missie van het centrum is gericht op het versterken van de bedrijfstak betaald voetbal door en voor betaaldvoetbalorganisaties (BVO's). Dit gebeurt langs twee lijnen: het verrichten van onderzoeken (zoals de Benchmark Betaald Voetbal en het nationale Fan Onderzoek) alsmede het organiseren van kennisbijeenkomsten (over bijvoorbeeld financiën, commercie, accommodatieontwikkeling en fiscale vraagstukken) voor clubmedewerkers, waarbij het delen van kennis centraal staat. Onder de noemer "Programma Bedrijfstakontwikkeling Betaald Voetbal" zal KNVB Expertise het aanbod op het gebied van clubondersteuning de komende jaren verder uitbreiden.

Benchmark Betaald Voetbal 2008/09

Dit document is een presentatie van informatie uit de Benchmark Betaald Voetbal 2008/09. KNVB Expertise heeft dit onderzoek uitgevoerd in opdracht van de Nederlandse BVO's. Het onderzoek voorziet deze BVO's van informatie en dient als uitgangspunt voor het uitwisselen van kennis met collega's. Het doel van het onderzoek is op deze manier van elkaar te leren en zo gezamenlijk de bedrijfstak betaald voetbal te versterken. Dit is het derde jaar op rij dat KNVB Expertise dit onderzoek voor de Eredivisie uitvoert. Voor het tweede achtereenvolgende jaar vindt dit onderzoek plaats in de Jupiler League. Het is voor het eerst dat de gegevens van clubs uit beide divisies in één integraal rapport zijn opgenomen, wat vooral voor de middengroep van betaaldvoetbalorganisaties van toegevoegde waarde is.

Interpretatie en validiteit

Op de volgende pagina's van deze presentatie vindt u verschillende grafieken en tabellen met clubspecifieke informatie van BVO's. Op iedere pagina staat een toelichting op de getoonde informatie. Het is van belang dat deze toelichting wordt geraadpleegd bij het interpreteren van de getoonde gegevens.

Deze perspresentatie bevat een samenvatting van het totale benchmarkrapport en de cijfers zijn gebaseerd op het seizoen 2008/09, met uitzondering van de gemiddelde clubomzet internationaal. Deze cijfers zijn afkomstig van de UEFA en hebben betrekking op het seizoen 2007/08.

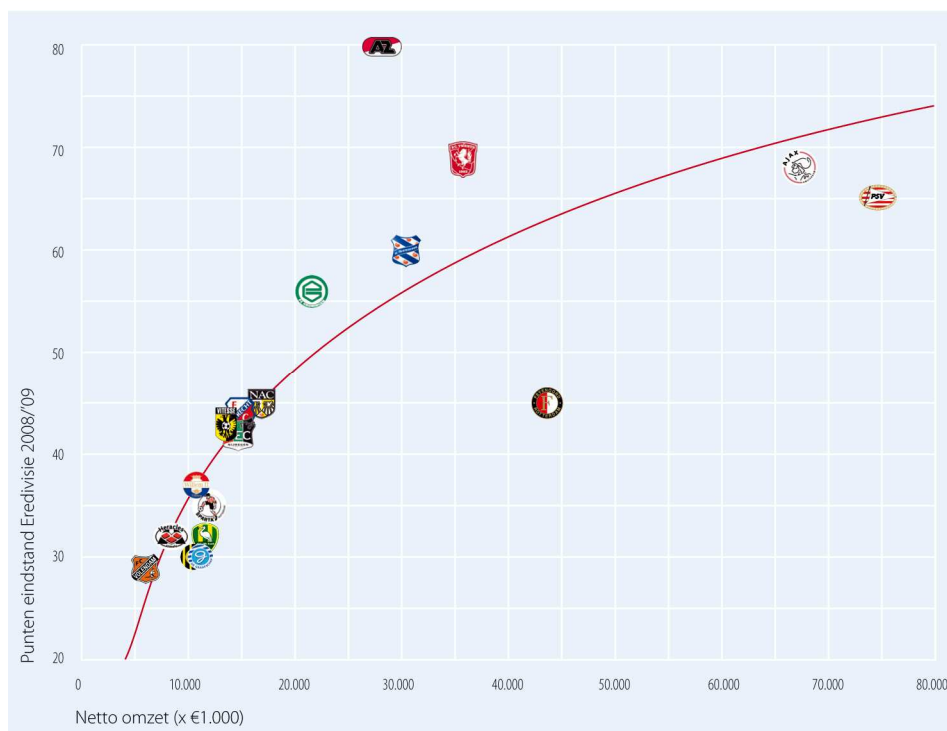
De gegevens in het benchmarkrapport zijn door de BVO's aangeleverd bij de KNVB. De jaarcijfers worden in eerste instantie aangeleverd ter beoordeling in het kader van het licentiesysteem.

Gebruikmaking van gegevens uit deze perspresentatie met toelichting is slechts toegestaan onder bronvermelding: "Bron: KNVB Expertise; Centrum voor Onderzoek en Kennismanagement betaald voetbal."

Contact

Bij vragen over deze presentatie kunt u contact opnemen met KNVB Expertise via onze website: www.knvbexpertise.nl. Desgewenst zijn daar ook digitale exemplaren van de in dit document opgenomen grafieken en tabellen opvraagbaar.

Netto omzet vs. behaalde punten

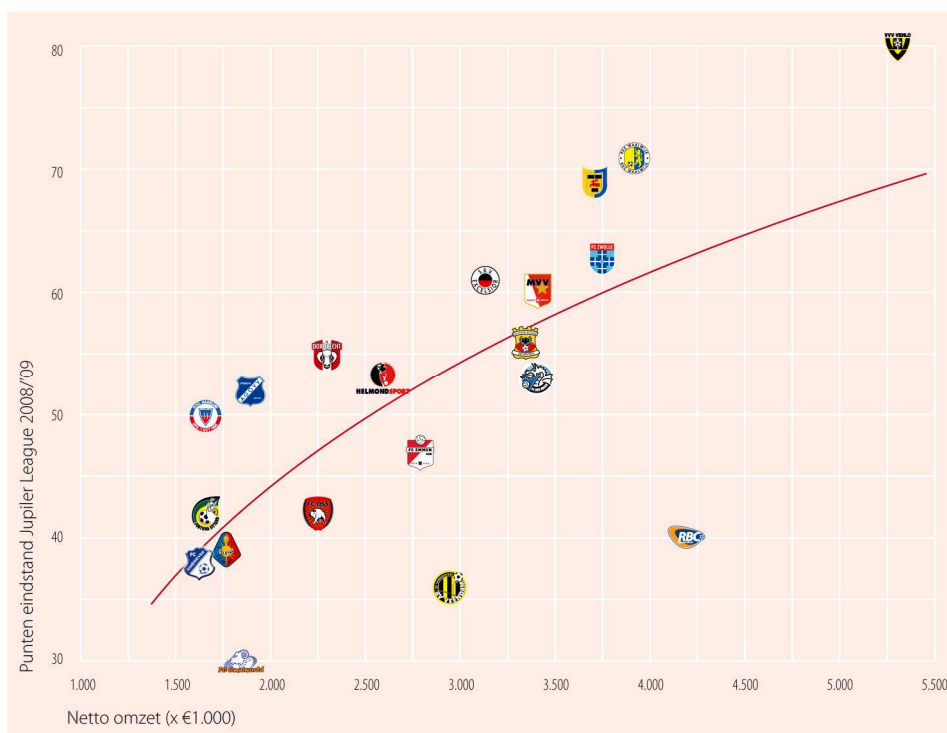
In deze grafiek wordt de relatie tussen de gerealiseerde netto omzet en de sportieve prestaties van de BVO's in het seizoen 2008/'09 weergegeven. Dit zijn inkomsten gegenereerd uit de zogenaamde gewone bedrijfsuitoefening; het resultaat vergoedingssommen (bijvoorbeeld inkomsten uit transfers) is hierin niet opgenomen. Op de x-as staat de netto omzet (x € 1.000) en op de y-as wordt het aantal behaalde punten aangegeven.

De rode logaritmische trendlijn geeft aan hoeveel punten er gemiddeld werden behaald bij een bepaalde netto omzet. Deze trendlijn is gebaseerd op de cijfers van 2008/'09 en geeft een waargenomen verband weer, geen 100% relatie. Ook andere elementen dan geld hebben uiteraard invloed op het sportieve resultaat. De trendlijn laat zien dat gelijke investeringen door een BVO naar verwachting verschillende invloeden hebben op sportief gebied. Een investering zal naar verwachting voor de ene club meer (extra) punten opleveren dan een gelijke investering door een club met een hogere netto omzet.

Het gemiddelde aantal punten bedraagt in de Eredivisie in het seizoen 2008/'09 46,8. De gemiddelde netto omzet bedraagt € 23,8 miljoen per BVO.

Op de pagina's 6 en 7 wordt de opbouw van de netto omzet weergegeven.

Netto omzet vs. behaalde punten

In bovenstaande grafiek wordt de gerealiseerde netto omzet afgezet tegen de sportieve prestaties van de BVO's die in het seizoen 2008/09 uitkwamen in de Jupiler League.

De gemiddelde netto omzet in de Jupiler League bedraagt € 2,9 miljoen en het gemiddelde aantal punten in het seizoen 2008/09 bedraagt 51,9.

Het waargenomen verband tussen omzet en punten is minder sterk dan in de Eredivisie, wat wordt verklaard door de relatief kleiner onderlinge verschillen tussen clubs in de Jupiler League.

Opbouw netto omzet

BVO	Netto omzet	Wedstrijdbaten	Sponsorinkomsten	TV-opbrengsten
PSV	€ 74.209	€ 36.933	€ 23.842	€ 4.584
Ajax	€ 67.154	€ 20.195	€ 35.311	€ 5.479
Feyenoord	€ 43.542	€ 10.177	€ 19.481	€ 6.730
FC Twente	€ 35.680	€ 9.320	€ 15.880	€ 4.822
sc Heerenveen	€ 30.390	€ 6.679	€ 16.642	€ 4.023
AZ	€ 27.993	€ 4.286	€ 14.398	€ 1.675
FC Groningen	€ 21.448	€ 4.006	€ 9.296	€ 2.951
NAC Breda	€ 16.663	€ 3.029	€ 7.318	€ 2.787
FC Utrecht	€ 14.754	€ 3.818	€ 7.180	€ 2.711
N.E.C.	€ 14.567	€ 3.284	€ 5.558	€ 2.577
Vitesse	€ 13.810	€ 2.961	€ 6.522	€ 2.433
Sparta Rotterdam	€ 11.220	€ 1.686	€ 6.343	€ 1.766
ADO Den Haag	€ 10.865	€ 1.684	€ 6.164	€ 1.425
De Graafschap	€ 10.839	€ 2.218	€ 5.382	€ 1.397
Willem II	€ 10.824	€ 2.111	€ 5.247	€ 1.878
Roda JC	€ 10.689	€ 1.848	€ 5.940	€ 2.647
Heracles Almelo	€ 8.345	€ 1.364	€ 4.740	€ 1.816
FC Volendam	€ 5.982	€ 841	€ 2.472	€ 1.102
Totaal	€ 428.974	€ 116.440	€ 197.716	€ 52.803
Gemiddeld	€ 23.832	€ 6.469	€ 10.984	€ 2.934
Percentage van netto omzet		27%	46%	12%

(Bedragen x €1.000)

De drie belangrijkste componenten van de netto omzet zijn wedstrijdbaten, sponsorinkomsten en tv-opbrengsten. Deze drie inkomstenbronnen zijn gemiddeld verantwoordelijk voor 86% van de netto omzet van de Eredivisieclubs. Sponsorinkomsten zijn met 46% van de netto omzet de belangrijkste inkomstenbron van clubs in de Eredivisie. De netto omzet bestaat verder voor 27% uit wedstrijdbaten (inkomsten uit de verkoop van seizoenkaarten en losse tickets, aangevuld met plaatsingspremies voor (inter-) nationale bekertoernooien) en voor 12% uit tv-opbrengsten. Inkomsten uit transfers maken geen deel uit van de netto omzet. De gemiddelde netto omzet in de Eredivisie bedraagt € 23,8 miljoen.

Opbouw netto omzet

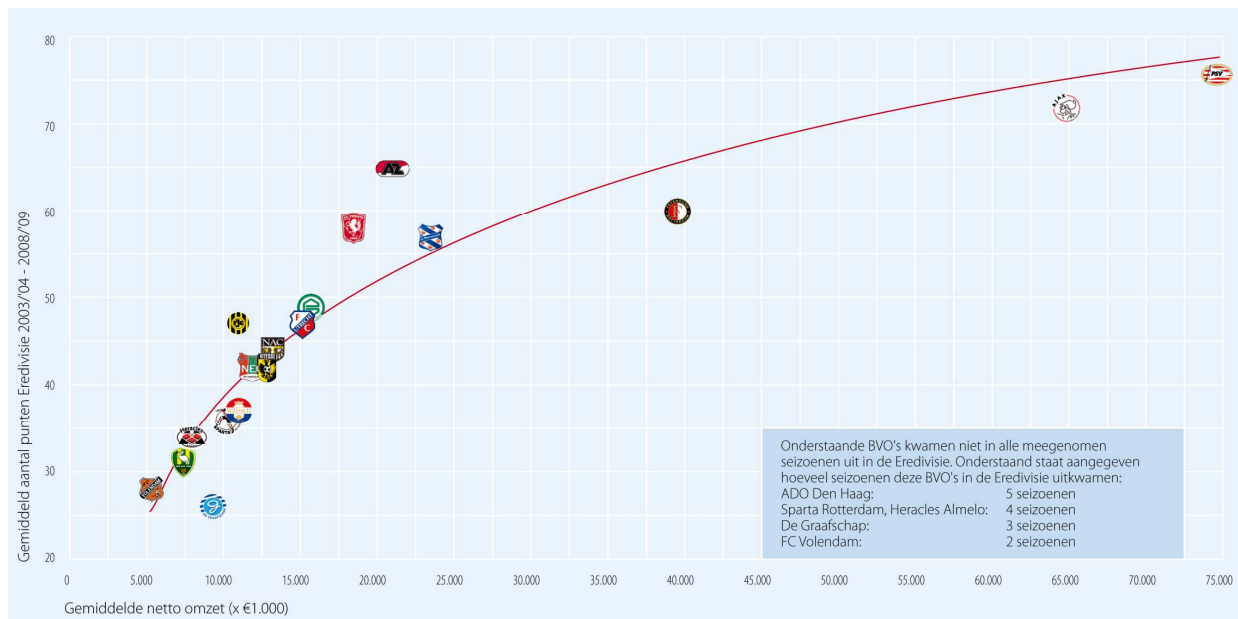
BVO	Netto omzet	Wedstrijdbaten	Sponsorinkomsten	TV-opbrengsten
VVV-Venlo	€ 5.291	€ 689	€ 2.962	€ 791
RBC Roosendaal	€ 4.185	€ 324	€ 1.995	€ 370
RKC Waalwijk	€ 3.916	€ 583	€ 2.055	€ 687
FC Zwolle	€ 3.733	€ 523	€ 2.479	€ 486
SC Cambuur	€ 3.707	€ 1.071	€ 1.634	€ 359
MVV	€ 3.405	€ 776	€ 1.876	€ 411
FC Den Bosch	€ 3.399	€ 415	€ 2.422	€ 445
Go Ahead Eagles	€ 3.339	€ 472	€ 1.916	€ 431
S.B.V. Excelsior	€ 3.125	€ 333	€ 920	€ 609
BV Veendam	€ 2.939	€ 224	€ 2.250	€ 318
FC Emmen	€ 2.788	€ 311	€ 1.844	€ 374
Helmond Sport	€ 2.588	€ 263	€ 745	€ 371
FC Dordrecht	€ 2.298	€ 389	€ 1.210	€ 310
FC Oss	€ 2.251	€ 333	€ 1.331	€ 298
AGOVV Apeldoorn	€ 1.896	€ 215	€ 1.397	€ 277
FC Omniworld	€ 1.844	€ 171	€ 1.089	€ 199
SC Telstar	€ 1.755	€ 193	€ 1.371	€ 115
Fortuna Sittard	€ 1.668	€ 405	€ 770	€ 166
HFC Haarlem	€ 1.656	€ 168	€ 842	€ 226
FC Eindhoven	€ 1.618	€ 209	€ 935	€ 198
Totaal	€ 57.401	€ 8.067	€ 32.043	€ 7.441
Gemiddeld	€ 2.870	€ 403	€ 1.602	€ 372
Percentage van netto omzet		14%	56%	13%

(Bedragen x €1.000)

De drie belangrijkste inkomstenbronnen van BVO's vormen in de Jupiler League gemiddeld 83% van de netto omzet. Ook voor BVO's in de Jupiler League zijn sponsorinkomsten de belangrijkste inkomstenbron. Sponsorinkomsten vormen gemiddeld 56% van de netto omzet. Gemiddeld bestaat de netto omzet verder voor 14% uit wedstrijdbaten en 13% aan tv-opbrengsten. De gemiddelde netto omzet in de Jupiler League bedraagt € 2,9 miljoen.

De sponsorinkomsten van Helmond Sport lijken in deze tabel significant lager te liggen dan die van andere BVO's. Dit heeft te maken met het feit dat Helmond Sport een bedrag van € 1,1 miljoen heeft gerubriceerd als inkomsten uit merchandising en business to consumer activiteiten. Een groot deel van deze inkomsten is echter te verklaren als sponsorinkomsten. In werkelijkheid liggen de sponsorinkomsten van Helmond Sport dus op een hoger niveau.

Trend netto omzet vs. behaalde punten

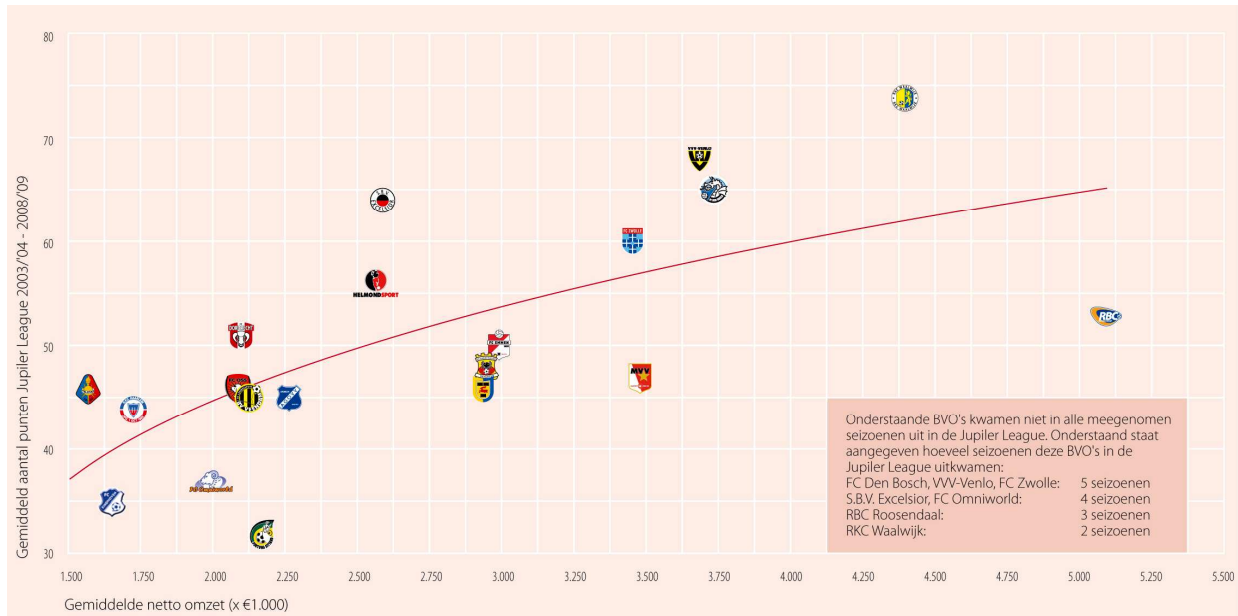

De relatie tussen de netto omzet en de behaalde punten werd in voorgaande grafieken al weergegeven. In deze grafiek is dezelfde analyse gemaakt op basis van de gemiddelde cijfers in de afgelopen zes seizoenen. De gegevens gaan over de seizoenen 2003/04 tot en met 2008/09. De Y-as vertegenwoordigt het gemiddelde aantal punten dat in die seizoenen is behaald. De X-as vertegenwoordigt de gemiddelde netto omzet over de genoemde zes seizoenen.

Ook in deze grafieken zijn trendlijnen berekend die een waargenomen verband weergeven, geen 100% relatie. Een positie boven de trendlijn is een indicatie dat de betreffende BVO op basis van zijn netto omzet bovengemiddelde sportieve prestaties heeft gerealiseerd.

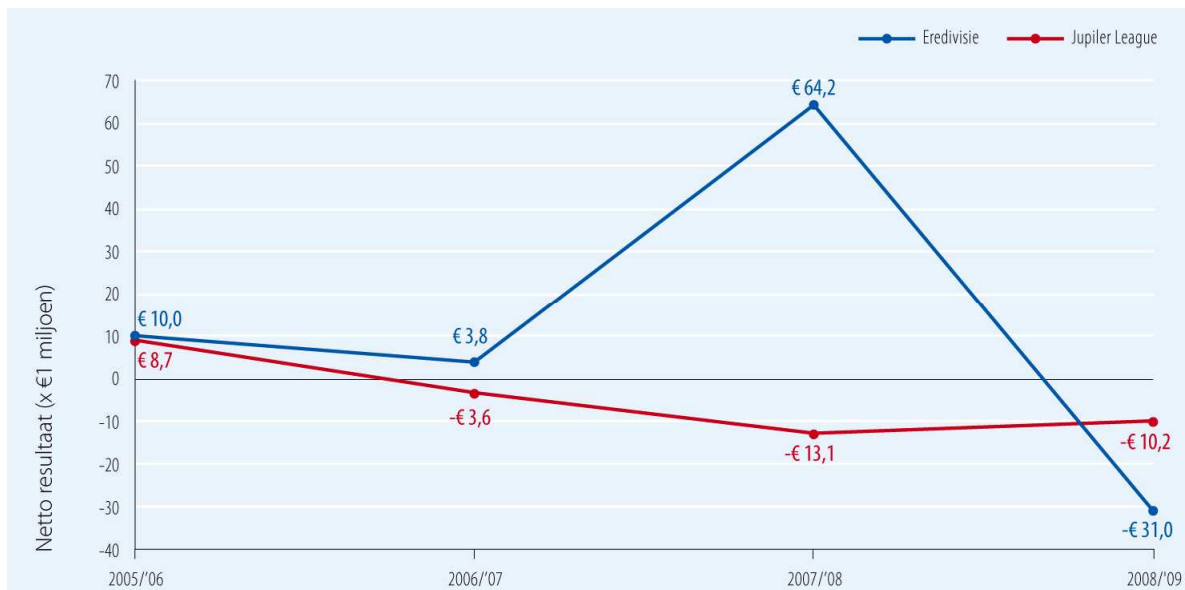
Bij de interpretatie van de grafieken dient rekening te worden gehouden met het feit dat sommige BVO's tussen de seizoenen 2003/04 en 2008/09 niet onafgebroken in dezelfde divisie zijn uitgekomen. In het tekstkader binnen de grafiek is aangegeven hoeveel seizoenen de BVO's in die periode in de Eredivisie uitkwamen.

Trend netto omzet vs. behaalde punten

Het verband tussen de hoogte van de netto omzet en sportief succes is in de Jupiler League minder sterk dan in de Eredivisie. De geringer onderlinge verschillen tussen BVO's zijn hiervan de oorzaak.

Netto resultaat

Het bedrijfsresultaat wordt berekend door de totale netto omzet te verminderen met de totale bedrijfslasten. Het netto resultaat is het bedrijfsresultaat na rentebaten, rentelasten, resultaat vergoedingssommen (bijvoorbeeld inkomsten uit transfers) en belasting.

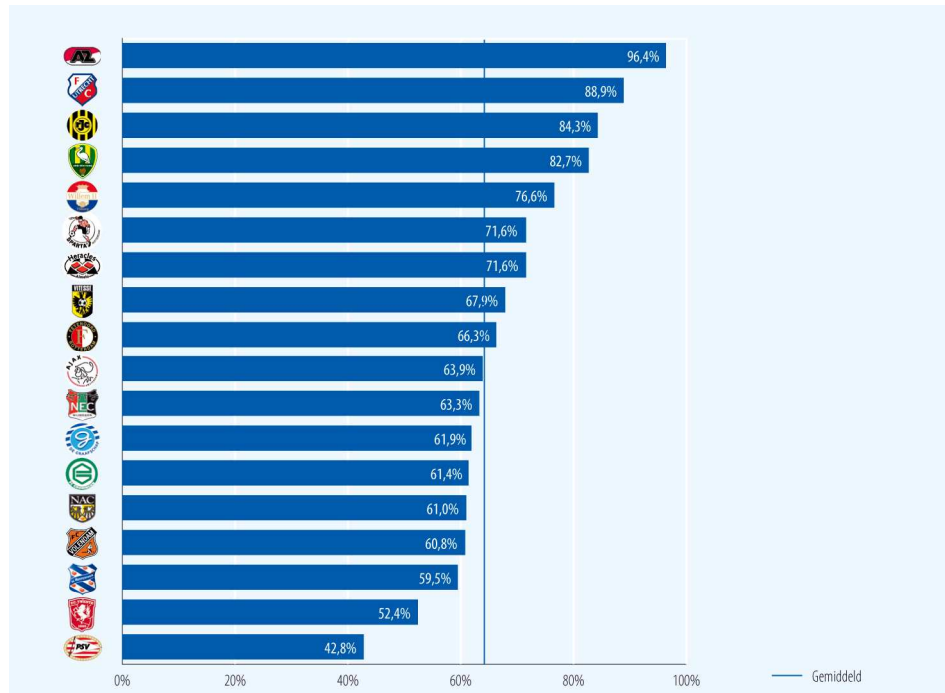
In het seizoen 2008/'09 hebben de clubs in de Eredivisie gezamenlijk een negatief netto resultaat van € 31,0 miljoen. Acht BVO's hebben een positief netto resultaat.

De clubs in de Jupiler League hebben in het seizoen 2008/'09 gezamenlijk een negatief netto resultaat van € 10,2 miljoen. Zes BVO's noteren een positief netto resultaat.

In de drie voorgaande seizoenen (2005/'06, 2006/'07 en 2007/'08) was het netto resultaat in de Eredivisie nog positief. In die drie seizoenen was het netto resultaat in totaal € 78 miljoen. In 2007/'08 was het netto resultaat met € 64,2 miljoen het hoogst. Slechts drie Eredivisieclubs noteerden dat seizoen een negatief netto resultaat. BVO's hebben geen winstdoelstelling, dus plussen en minnen wisselen elkaar in de jaren af. In 2008/'09 werden de eerste gevolgen van de recessie zichtbaar. Een stagnerende transfermarkt leidde in 2008/'09 tot een lager resultaat uit transferactiviteiten dan in 2007/'08 (een afname van € 60 miljoen) wat een belangrijke verklaring voor het verslechterde netto resultaat is.

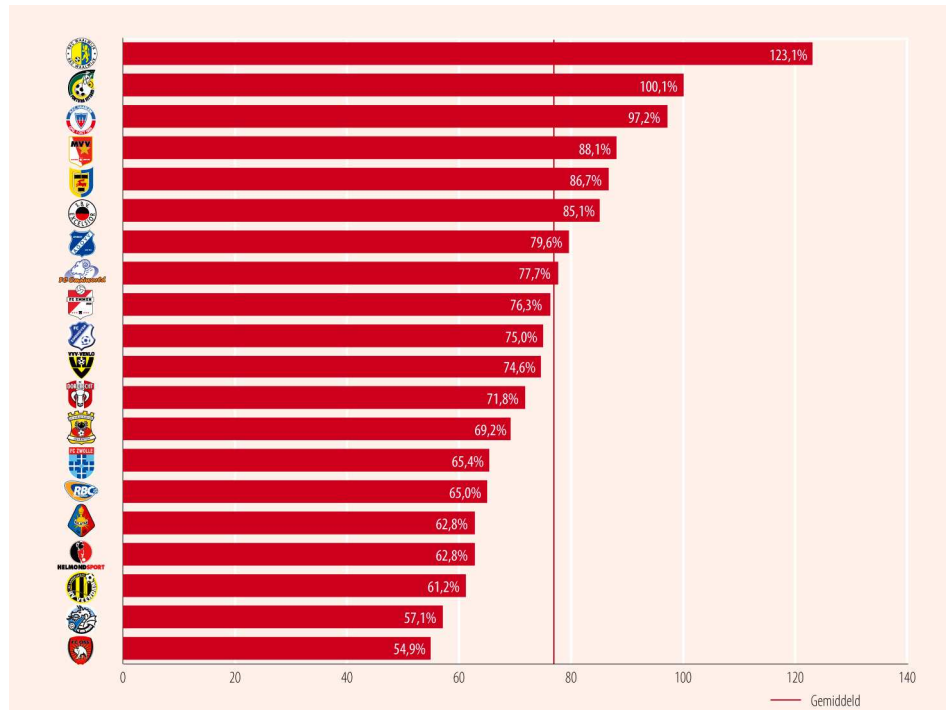
Hoewel de Jupiler League in het seizoen 2008/'09 een negatief netto resultaat kent, is het netto resultaat iets verbeterd ten opzichte van 2007/'08. In 2005/'06 was het netto resultaat nog positief. Vanaf dat seizoen laat de Jupiler League een negatief netto resultaat zien.

Personeelskostenratio's

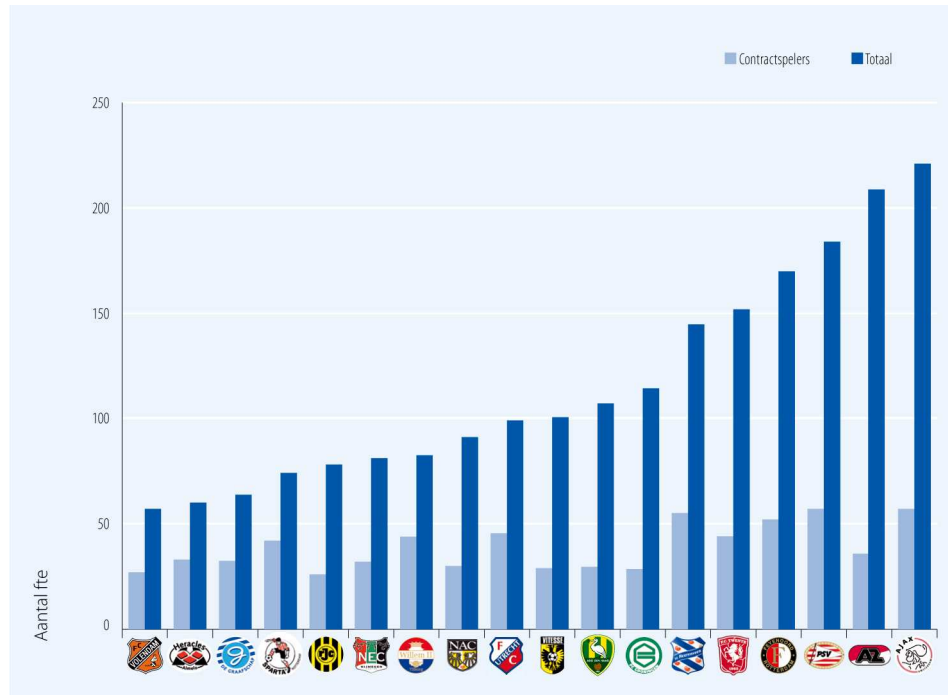
De personeelskostenratio wordt berekend door de totale personeelskosten te delen door de netto omzet. In bovenstaande grafiek zijn de personeelskostenratio's van de Eredivisieclubs in het seizoen 2008/'09 op een rij gezet. De gemiddelde personeelskostenratio voor de Eredivisie bedraagt in het seizoen 2008/'09 63,7%, een toename van 5% ten opzichte van het seizoen 2007/'08.

Personeelskostenratio's

In bovenstaande grafiek worden de personeelskostenratio's van de clubs in de Jupiler League in het seizoen 2008/09 weergegeven. De personeelskostenratio vertegenwoordigt de totale personeelskosten, gedeeld door de netto omzet. Met 77% ligt het gemiddelde van de Jupiler League in het seizoen 2008/09 hoger dan in de Eredivisie (63,7%). Deze 77% betekent ook voor de Jupiler League een toename van 5% ten opzichte van het voorafgaande seizoen 2007/08.

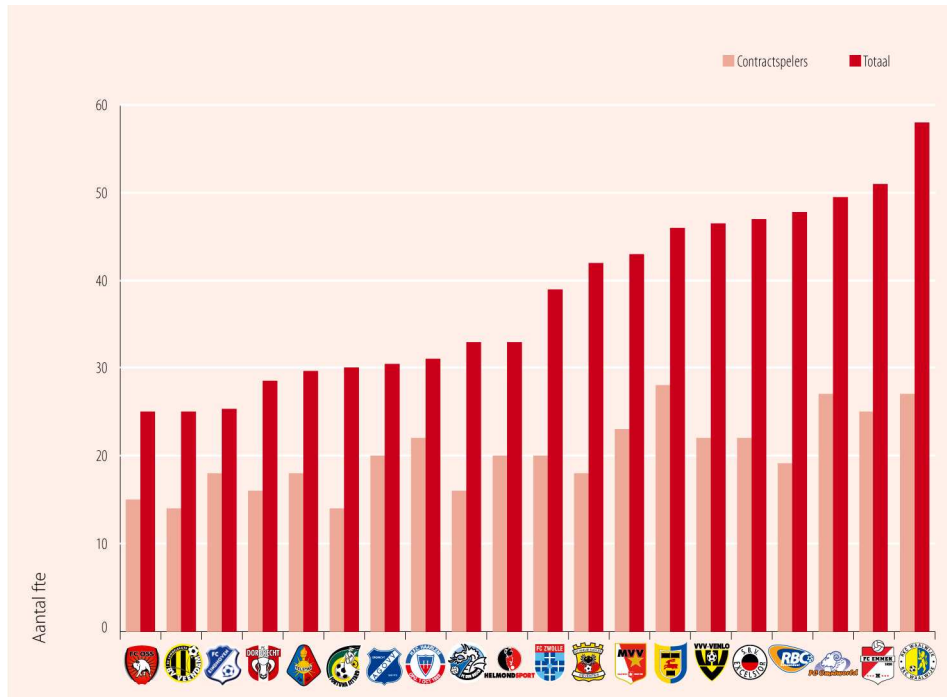
Aantal fte's

Het aantal fte's (Full Time Equivalent) geeft aan hoeveel mensen een BVO in dienst heeft op basis van voltijd dienstverbanden. Eén fte staat gelijk aan een persoon die voltijd werkt (40 uur/week). Twee personen die beiden 20 uur per week werken gelden samen dus als één fte. Bovenstaande grafiek geeft het totaal aantal fte's en het aantal contractspelers per BVO weer. Enkele clubs hebben een relatief hoog aantal fte's doordat bijvoorbeeld stewards en/of cateringmedewerkers bij de BVO in dienst zijn. Andere bvo's huren deze diensten in.

Bij de Eredivisieclubs zijn in het seizoen 2008/'09 in totaal 2.088 fte's in dienst. Het gemiddelde per BVO komt daarmee op 116 fte's, waaronder gemiddeld 39 contractspelers. In de gehele Eredivisie staan er 700 spelers (fte's) onder contract. In het seizoen 2007/'08 waren er nog 1.850 fte's (gemiddeld 103) en 644 contractspelers (gemiddeld 36). In 2008/'09 is het aantal contractspelers in de Eredivisie dus met ongeveer 10% gestegen ten opzichte van het voorafgaande seizoen 2007/'08. Dit is mede te verklaren door het grote verschil in aantal fte's tussen S.B.V. Excelsior (in 2007/'08 nog in de Eredivisie) en ADO Den Haag (in 2008/'09 in de Eredivisie).

Aantal fte's

Het totale personeelsbestand in de Jupiler League telt 761 fte's. Gemiddeld zijn dat 38 fte's per BVO. Dit is een afname ten opzichte van het seizoen 2007/08, toen het totaal nog 817 fte's was en het clubgemiddelde 41 fte's. Het gemiddeld aantal contractspelers is met 1 afgenomen, van 21 naar 20. De twintig clubs in de Jupiler League hebben in totaal 404 contractspelers in dienst.

Een speler is in de definitie van dit onderzoek contractspeler indien hij tenminste het fulltime minimumloon verdient.

Omzet ticketverkoop

BVO	Omzet seizoenkaarten	Omzet losse entrees	Totale omzet ticketverkoop
Ajax	€ 10.122	€ 4.232	€ 14.354
PSV	€ 7.439	€ 607	€ 8.046
Feyenoord	€ 6.474	€ 1.503	€ 7.977
sc Heerenveen	€ 3.991	€ 424	€ 4.415
FC Twente	€ 3.204	€ 902	€ 4.106
FC Utrecht	€ 2.790	€ 863	€ 3.653
AZ	€ 2.740	€ 531	€ 3.271
FC Groningen	€ 2.655	€ 467	€ 3.122
Vitesse	€ 2.052	€ 770	€ 2.822
NAC Breda	€ 1.944	€ 172	€ 2.116
Willem II	€ 1.357	€ 633	€ 1.990
De Graafschap	€ 1.409	€ 278	€ 1.687
N.E.C.	€ 1.365	€ 196	€ 1.561
Roda JC	€ 1.107	€ 415	€ 1.522
ADO Den Haag	€ 689	€ 788	€ 1.477
Sparta Rotterdam	€ 927	€ 532	€ 1.459
Heracles Almelo	€ 968	€ 259	€ 1.227
FC Volendam	€ 396	€ 286	€ 682
Totaal	€ 51.629	€ 13.858	€ 65.487
Gemiddeld	€ 2.868	€ 770	€ 3.638

(Bedragen x €1.000)

In de Eredivisie is de totale omzet ticketverkoop in het seizoen 2008/09 € 65,5 miljoen. Gemiddeld komt dit neer op € 3,6 miljoen per BVO en 15% van de netto omzet. Van de € 65,5 miljoen is € 51,6 miljoen (79%) afkomstig uit de omzet van seizoenkaarten en komt € 13,9 miljoen (21%) uit de verkoop van losse entreebewijzen.

Het gemiddelde aantal toeschouwers per wedstrijd in de Eredivisie is ten opzichte van het seizoen 2007/08 met 5,5% gestegen. In de rest van Europa is deze positieve trend niet waarneembaar. Van de 38 topdivisies hebben 22 divisies te maken met teruglopende toeschouwersaantallen.

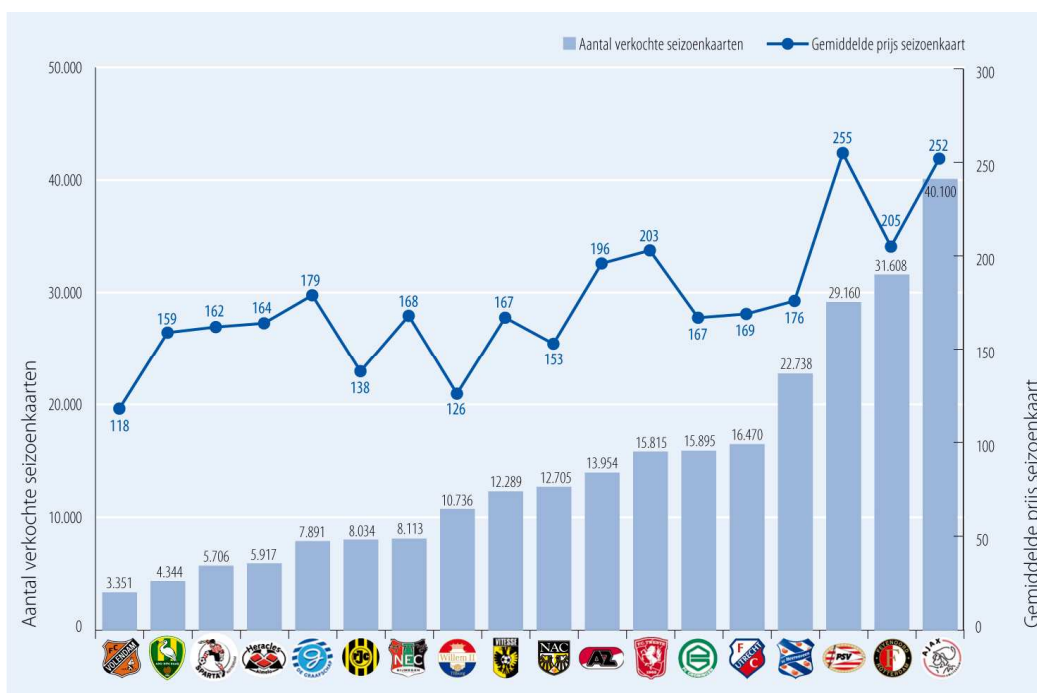
Omzet ticketverkoop

BVO	Omzet seizoenkaarten	Omzet losse entrees	Totale omzet ticketverkoop
SC Cambuur	€ 274	€ 394	€ 668
VVV-Venlo	€ 441	€ 164	€ 605
MVV	€ 229	€ 340	€ 569
Go Ahead Eagles	€ 268	€ 107	€ 375
RKC Waalwijk	€ 236	€ 116	€ 352
FC Zwolle	€ 204	€ 142	€ 346
FC Den Bosch	€ 173	€ 127	€ 300
RBC Roosendaal	€ 164	€ 74	€ 238
FC Oss	€ 126	€ 99	€ 225
FC Dordrecht	€ 26	€ 174	€ 200
Fortuna Sittard	€ 69	€ 117	€ 186
S.B.V. Excelsior	€ 60	€ 118	€ 178
Helmond Sport	€ 90	€ 86	€ 176
FC Emmen	€ 106	€ 69	€ 175
BV Veendam	€ 72	€ 49	€ 121
AGOVV Apeldoorn	€ 43	€ 74	€ 117
FC Eindhoven	€ 28	€ 69	€ 97
HFC Haarlem	€ 27	€ 56	€ 83
SC Telstar	€ 16	€ 52	€ 68
FC Omniworld	€ 20	€ 40	€ 60
Totaal	€ 2.672	€ 2.467	€ 5.139
Gemiddeld	€ 134	€ 123	€ 257

(Bedragen x €1.000)

De totale omzet ticketverkoop in de Jupiler League bedraagt € 5,1 miljoen. Gemiddeld is dit 9% van de netto omzet en € 257.000 per BVO. Van de totale omzet ticketverkoop is gemiddeld 52% afkomstig uit de verkoop van seizoenkaarten en 48% uit de verkoop van losse entreebewijzen. De helft van de clubs in de Jupiler League halen meer omzet binnen via de verkoop van losse entreebewijzen dan via seizoenkaarten.

Seizoenkaarten

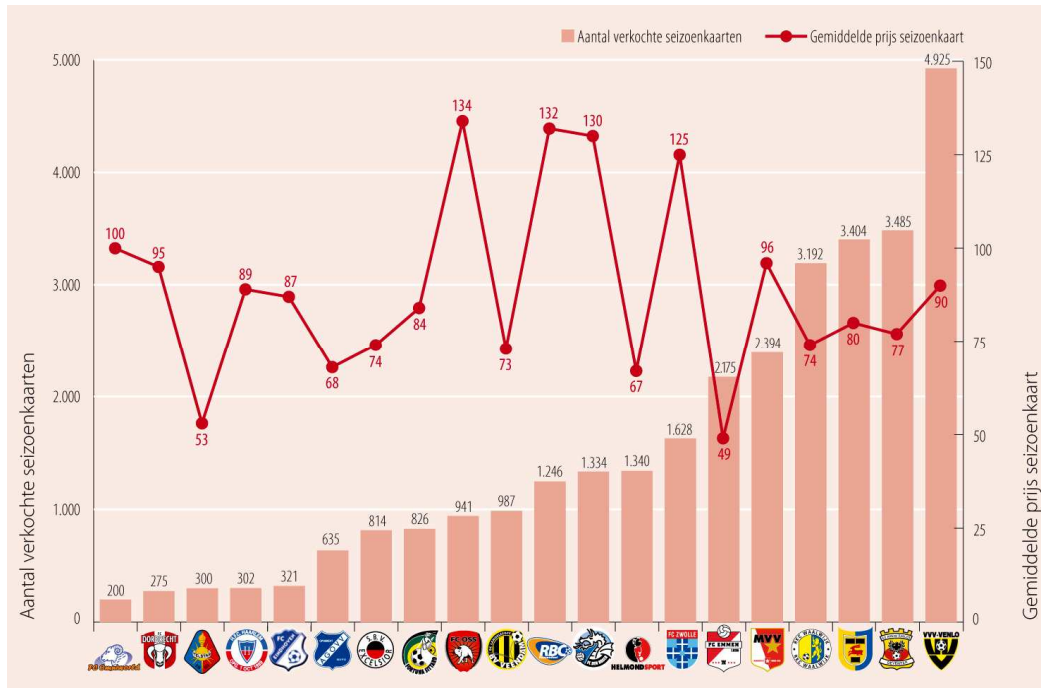

In het seizoen 2008/09 zijn gemiddeld bijna 20.000 toeschouwers aanwezig per wedstrijd in de Eredivisie. Van deze toeschouwers is gemiddeld 74% in het bezit van een seizoenkaart. In totaal zijn er in 2008/09 in de Eredivisie bijna 265.000 seizoenkaarten verkocht, een gemiddelde van 14.713 seizoenkaarten per BVO. Daarmee wordt gemiddeld 67% van de stadioncapaciteit verkocht aan seizoenkaarthouders.

Gemiddeld is per Eredivisiewedstrijd 90% van de beschikbare plaatsen bezet. Er zijn slechts vijf clubs met een totale gemiddelde bezettingsgraad van minder dan 90%.

De gemiddelde prijs per verkochte seizoenkaart wordt berekend door de gerealiseerde omzet uit de verkoop van seizoenkaarten te delen door het aantal verkochte seizoenkaarten. De gemiddelde prijs van de verkochte seizoenkaarten in de Eredivisie bedraagt € 175. Dit cijfer is wat "vervuild" door "meeverkochte" seizoenkaarten en gratis seizoenkaarten. De werkelijke gemiddelde prijs ligt dus wat hoger.

Seizoenkaarten

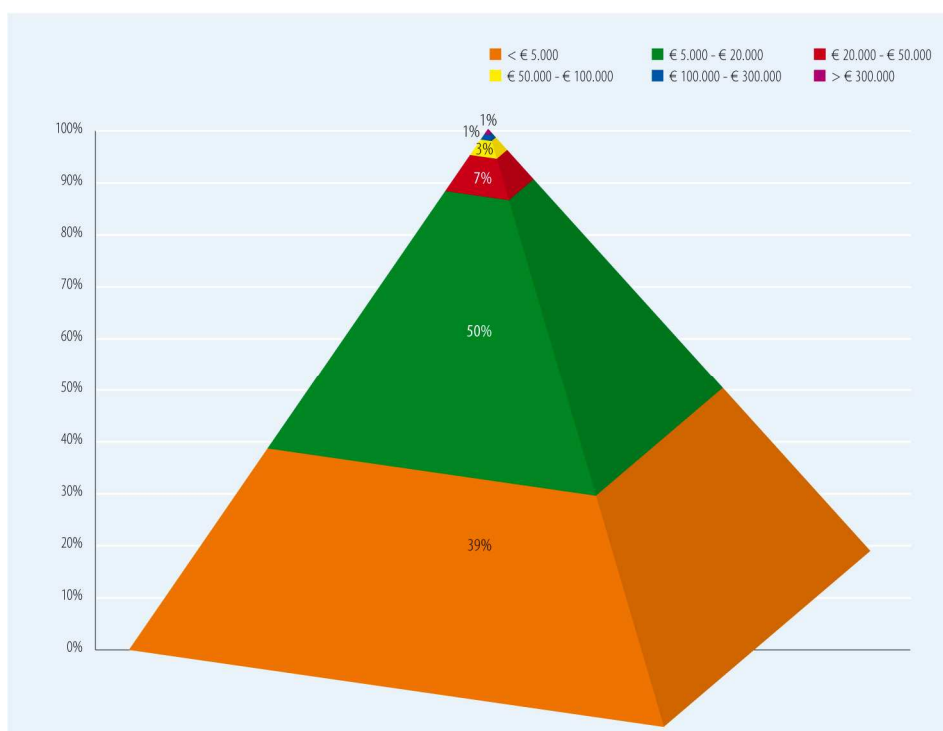

Een wedstrijd in de Jupiler League in het seizoen 2008/09 trekt gemiddeld 3.359 toeschouwers, waarvan 46% seizoenkaarthouder is. Dit percentage ligt beduidend lager dan in de Eredivisie (74%). De twintig clubs in de Jupiler League verkopen gezamenlijk ruim 30.000 seizoenkaarten, een gemiddelde van 1.536 per BVO. Hiermee wordt 25% van de stadioncapaciteit gevuld door seizoenkaarthouders. In de Eredivisie is dit percentage hoger: 67%. De clubs in de Jupiler League (48%) halen vergeleken met de Eredivisie (21%) verhoudingsgewijs meer omzet door de verkoop van losse entreebewijzen dan seizoenkaarten, zoals in de vorige paragraaf al is toegelicht.

De totale gemiddelde bezettingsgraad ligt in de Jupiler League lager dan in de Eredivisie: 54% tegenover 90%. De gemiddelde prijs per verkochte seizoenkaart wordt berekend door de gerealiseerde omzet uit de verkoop van seizoenkaarten te delen door het aantal verkochte seizoenkaarten. Een seizoenkaart in de Jupiler League kost gemiddeld € 89.

Dit cijfer is wat "vervuild" door "meeverkochte" seizoenkaarten en gratis seizoenkaarten. De werkelijke gemiddelde prijs ligt dus wat hoger.

Sponsorpiramide

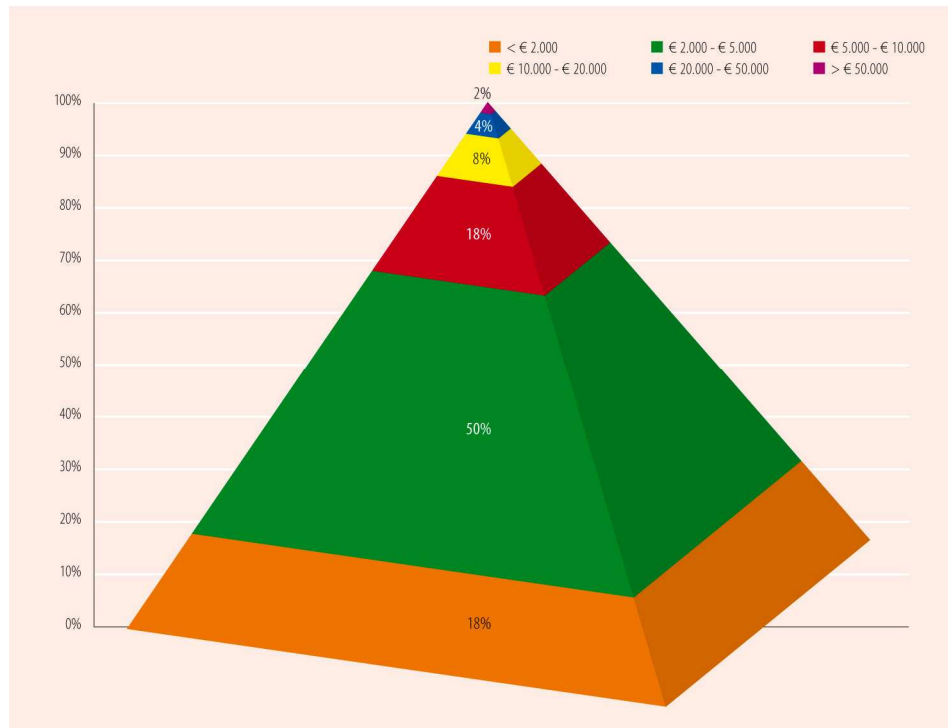

In de sponsorpiramide worden alle sponsoren van de BVO's gerangschikt naar grootte in zes categorieën. De sponsoren van de Eredivisieclubs worden onderverdeeld in andere categorieën dan de sponsoren in de Jupiler League. Voor clubs in de Eredivisie worden onderstaande categorieën gehanteerd. Bij de categorieën staat het aantal sponsoren vermeld en tevens het percentage van het totaal aantal sponsoren dat die categorie bevat.

Gemiddeld heeft een Eredivisieclub 494 sponsoren. In zijn totaliteit telt de Eredivisie 8.900 sponsoren. Hiervan valt 50% in de categorie € 5.000 tot € 20.000 en 39% in de laagste categorie tot € 5.000.

Eredivisie	Aantal sponsoren	Percentage van aantal sponsoren
> € 300.000	45	1%
€ 100.000 - € 300.000	132	1%
€ 50.000 - € 100.000	232	3%
€ 20.000 - € 50.000	647	7%
€ 5.000 - € 20.000	4.415	50%
< € 5.000	3.429	39%
Totaal	8.900	
Gemiddeld per BVO	494	

Sponsorpiramide

De Jupiler League telt in totaal 4.010 sponsoren. Dat zijn er gemiddeld iets meer dan 200 per BVO. Van alle sponsoren in de Jupiler League behoort de helft in de categorie € 2.000 tot € 5.000.

Jupiler League	Aantal sponsoren	Percentage van aantal sponsoren
> € 50.000	86	2%
€ 20.000 - € 50.000	156	4%
€ 10.000 - € 20.000	326	8%
€ 5.000 - € 10.000	716	18%
€ 2.000 - € 5.000	2.010	50%
< € 2.000	716	18%
Totaal	4.010	
Gemiddeld per BVO	201	

Sponsorbijdrage

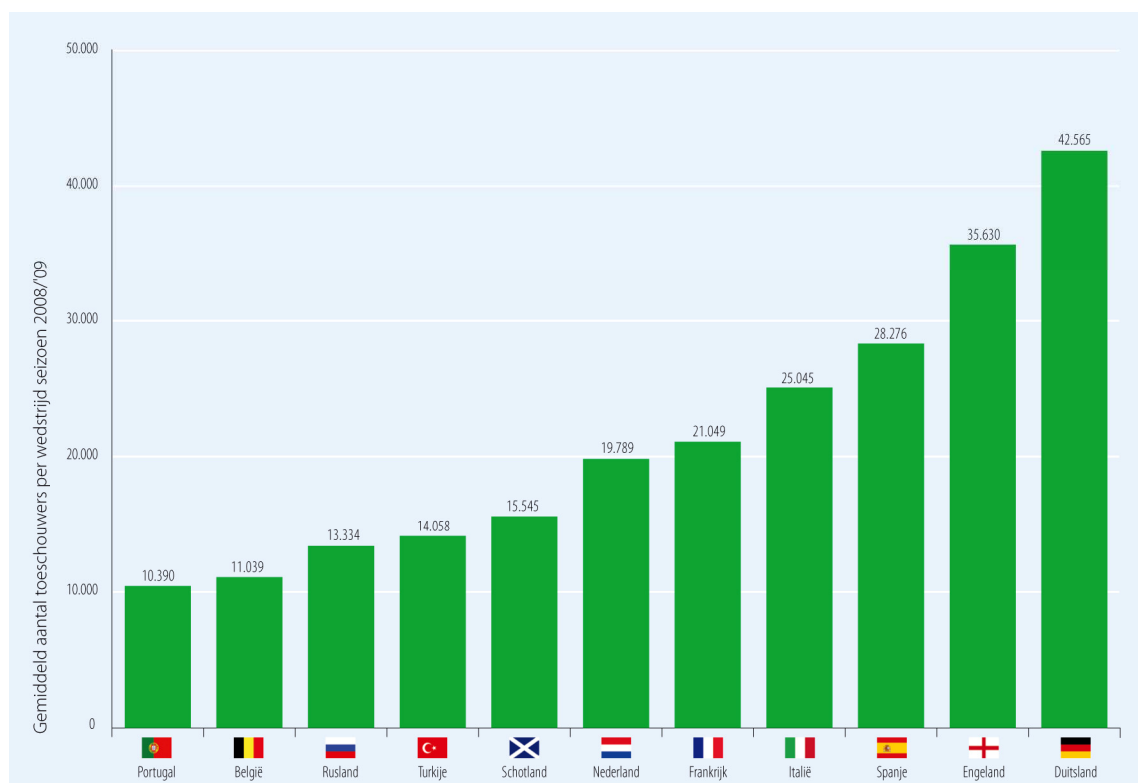
BVO	Totale sponsorinkomsten	Aantal sponsoren	Gemiddelde sponsorbijdrage
Ajax	€ 35.311	24	€ 1.471
Feyenoord	€ 19.481	16	€ 1.218
PSV	€ 23.842	63	€ 378
FC Utrecht	€ 7.180	22	€ 326
Vitesse	€ 6.522	221	€ 30
AZ	€ 14.398	808	€ 18
ADO Den Haag	€ 6.164	374	€ 16
Sparta Rotterdam	€ 6.343	417	€ 15
sc Heerenveen	€ 16.642	1.203	€ 14
NAC Breda	€ 7.318	532	€ 14
Roda JC	€ 5.940	455	€ 13
De Graafschap	€ 5.382	417	€ 13
Willem II	€ 5.247	408	€ 13
FC Groningen	€ 9.296	800	€ 12
Heracles Almelo	€ 4.740	450	€ 11
FC Twente	€ 15.880	1.568	€ 10
N.E.C.	€ 5.558	559	€ 10
FC Volendam	€ 2.472	563	€ 4
Totaal	€ 197.716	8.900	
Gemiddeld	€ 10.984	494	€ 22
BVO	Totale sponsorinkomsten	Aantal sponsoren	Gemiddelde sponsorbijdrage
SC Telstar	€ 1.371	95	€ 14,4
RBC Roosendaal	€ 1.995	161	€ 12,4
BV Veendam	€ 2.250	199	€ 11,3
FC Omniworld	€ 1.089	97	€ 11,2
FC Oss	€ 1.331	140	€ 9,5
RKC Waalwijk	€ 2.055	220	€ 9,3
MVV	€ 1.876	221	€ 8,5
HFC Haarlem	€ 842	100	€ 8,4
FC Emmen	€ 1.844	227	€ 8,1
FC Eindhoven	€ 935	118	€ 7,9
FC Zwolle	€ 2.479	320	€ 7,7
FC Den Bosch	€ 2.422	328	€ 7,4
SC Cambuur	€ 1.634	229	€ 7,1
AGOVV Apeldoorn	€ 1.397	197	€ 7,1
VVV-Venlo	€ 2.962	422	€ 7,0
FC Dordrecht	€ 1.210	175	€ 6,9
S.B.V. Excelsior	€ 920	134	€ 6,9
Fortuna Sittard	€ 770	121	€ 6,4
Go Ahead Eagles	€ 1.916	303	€ 6,3
Helmond Sport	€ 745	203	€ 3,7
Totaal	€ 32.043	4.010	
Gemiddeld	€ 1.602	201	€ 8

(Bedragen x €1.000)

De hierboven berekende gemiddelden zijn beïnvloed doordat businessclubs, seathouders en dergelijke niet zijn uitgesplitst. Deze maken deel uit van de commerciële exploitatie en zijn groot in aantal, waardoor zij het berekende gemiddelde drukken. Bovenstaande tabellen tonen de gemiddelde sponsorbijdragen op clubniveau. Dit wordt berekend door de totale sponsorinkomsten van de BVO te delen door het totaal aantal clubspansoren.

In de Eredivisie bedraagt in het seizoen 2008/09 de gemiddelde sponsorbijdrage € 22.000. Bij dertien Eredivisie clubs is de gemiddelde sponsorbijdrage minder dan € 20.000. Een sponsor in de Jupiler League draagt in hetzelfde seizoen gemiddeld € 8.000 bij. De gemiddelde sponsorbijdrage is bij vier clubs in de Jupiler League meer dan € 11.000.

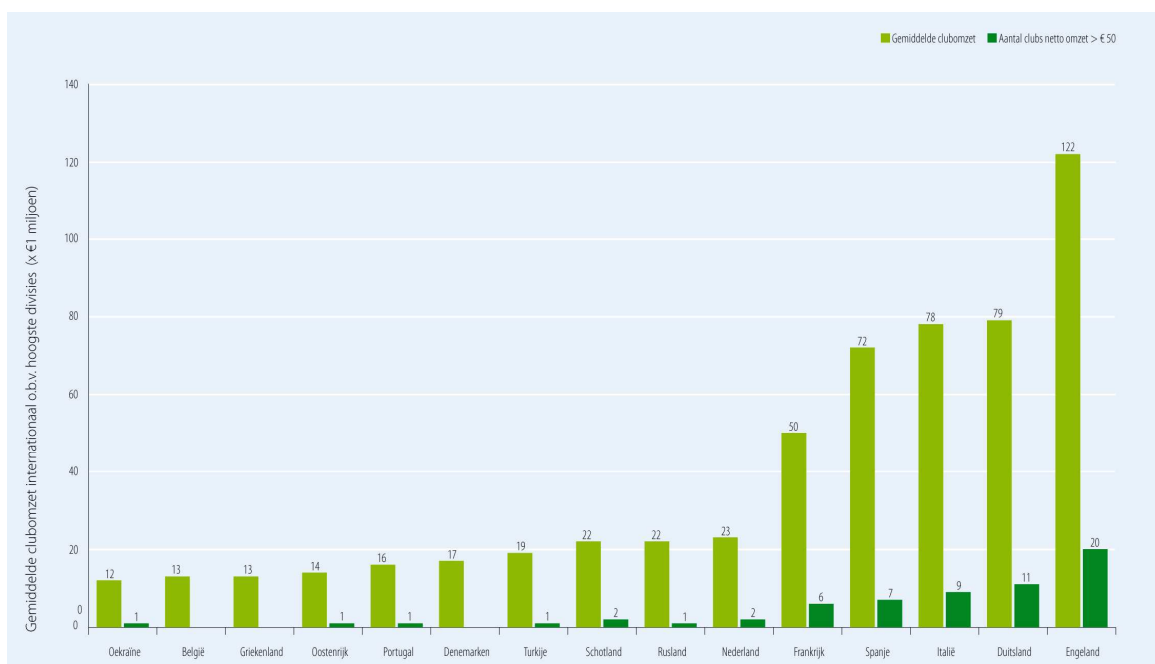
Toeschouwersaantallen Eredivisie vs. Europa

Bovenstaande grafiek toont het gemiddeld aantal toeschouwers per wedstrijd in het seizoen 2008/'09 van elf Europese landen. Alleen de landen waarvan in de hoogste divisie het gemiddeld aantal toeschouwers per wedstrijd ten minste 10.000 toeschouwers bedraagt, zijn in de grafiek opgenomen. Op basis van deze gemiddelde toeschouwersaantallen per wedstrijd bezet de Eredivisie in het seizoen 2008/'09 een zesde plaats in Europa, na de topvoetballanden Duitsland, Engeland, Spanje, Italië en Frankrijk.

In 58% van de hoogste divisies in Europa zijn de bezoekersaantallen gedaald ten opzichte van 2007/'08. In Nederland zijn deze toegenomen met 5,5%.

Gemiddelde clubomzet internationaal

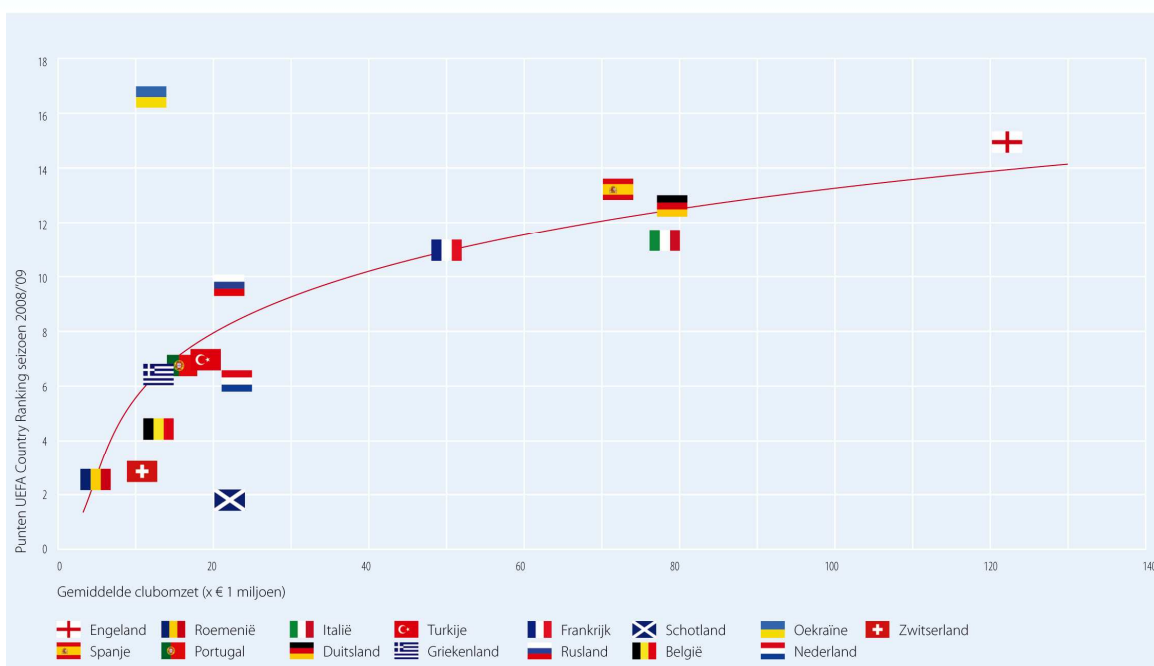
De gemiddelde clubomzet is onevenwichtig verdeeld over de verschillende hoogste divisies in Europa. De clubs in de vijf landen met de hoogste gemiddelde clubomzet in het seizoen 2007/08 (Engeland, Duitsland, Italië, Spanje en Frankrijk) vertegenwoordigen 13% van de 732 clubs in de 53 hoogste divisies van Europa, maar genereren 69% van de € 11,5 miljard aan totale Europese omzet.

In de grafiek zijn de vijftien Europese landen opgenomen met de hoogste gemiddelde clubomzet in het seizoen 2007/08. Nederland neemt de zesde plaats in, direct na de eerder genoemde top vijf. De verschillen onder de top vijf zijn echter klein. Bij het vergelijken van deze gemiddelden is het belangrijk te realiseren dat de spreiding van omzet over de clubs in de hoogste divisies sterk verschilt. Ook het aantal BVO's dat uitkomt in de hoogste divisie verschilt per land (bijvoorbeeld 12 in Schotland, 18 in Nederland en 20 in Engeland).

Engeland heeft de hoogste gemiddelde clubomzet met € 122 miljoen. De gemiddelde club in de Engelse Premier League genereert gemiddeld vijf keer zoveel omzet als een Eredivisieclub.

Ook het aantal clubs dat meer dan € 50 miljoen omzet genereert, wordt weergegeven in de grafiek. In Nederland zijn dat twee clubs: PSV en Ajax. Alle twintig clubs in de Engelse Premier League behoren tot deze groep.

Gemiddelde clubomzet vs. UEFA Country Ranking

De basis voor de UEFA Country Ranking zijn de prestaties van de clubs in de Champions League en de UEFA Cup over de afgelopen vijf seizoenen, vanaf 2004/05 tot en met het seizoen 2008/09. Gedurende die periode is elke overwinning twee punten waard en elk gelijkspel één punt. Voor de kwalificatieronde worden de punten gehalveerd en voor het bereiken van volgende ronden worden bonuspunten toegekend.

Ieder seizoen worden de punten berekend door het totaal aantal punten van clubs uit hetzelfde land te delen door het aantal clubs uit dat land dat Europees voetbal speelt. Nederland pakte in het seizoen 2008/09 in totaal 38 punten met zes clubs, waardoor het gemiddelde 6,3 werd. Ajax had met 13 punten het grootste aandeel daarin, gevolgd door FC Twente (8), N.E.C. (7), PSV (5), sc Heerenveen (3) en Feyenoord (2). In het seizoen 2008/09 heeft Oekraïne de meeste (gemiddelde) punten behaald (16,6), gevolgd door Engeland (15) en Spanje (13,3).

De grafiek toont de verhouding tussen de gemiddelde clubomzet van een land en het aantal punten van de UEFA Country Ranking die in het seizoen 2008/09 zijn behaald. In deze grafiek zijn alleen de landen uit de genoemde top 15 opgenomen. Alleen de gemiddelde clubomzet van de clubs die Europees voetbal spelen hierin meenemen zou een nauwkeuriger resultaat opleveren. Maar deze gegevens zijn helaas niet beschikbaar. Daarom is gekozen voor het clubgemiddelde van de gehele competitie. Omdat niet iedere competitie uit evenveel clubs bestaat, kan dit een vertekend beeld opleveren.

In de grafiek is een rode logaritmische trendlijn toegevoegd, die aangeeft hoeveel punten er werden behaald bij een bepaalde gemiddelde clubomzet. Deze trendlijn is gebaseerd op de cijfers van 2008/09 en bevat geen onlosmakende samenhang maar geeft een waargenomen verband weer. Daarnaast speelt het eerder genoemde verschil in aantal clubs mee voor het clubgemiddelde van een land. Desondanks geeft de grafiek een beeld van hoe er door de clubs/landen is gepresteerd in het internationale bekervoetbal ten opzichte van de gemiddelde clubomzet. Clubs boven de lijn hebben relatief beter gepresteerd dan kon worden verwacht op basis van de gemiddelde clubomzet en vice versa.

Oekraïne heeft relatief het beste gepresteerd in 2008/09. Dit komt door drie clubs in de achtste finale van de UEFA Cup en de winst van dat toernooi door Shakhtar Donetsk. Spanje staat ook boven de trendlijn, door vier clubs in de achtste finale van de Champions League en de uiteindelijke winst door FC Barcelona. Dankzij drie clubs in de halve finale van de Champions League, heeft ook Engeland relatief goed gepresteerd. Ook Rusland heeft relatief beter gepresteerd dan op basis van de gemiddelde clubomzet kon worden verwacht, dankzij twee clubs in de achtste finale van de UEFA Cup.

KNVB | EXPERTISE

Centrum voor Onderzoek & Kennismanagement Betaald Voetbal

Een gezamenlijk initiatief van:

expertise@knvb.nl
www.knvbexpertise.nl